

Çocukları her türlü istismara açık hale getiren en kritik yanlış...

04.10.2020

Nurzen Amuran: Gazeteci arkadaşımız sevgili Müyesser Yıldız'ın iddianamesi tamamlandı. Bir an önce özgürlüğe kavuşması için artık mahkeme kararını bekliyoruz. Gazetecilerin aydınların yargılanması tutuklanması içimizi acıtıyor, çünkü onlar kültürel aydınlanmanın öncüleridir. Kültürel aydınlanma olmadıkça güçlü bir toplum olmaktan söz etmek anlamsızdır. İşte o öncülerden biridir sevgili kardeşimiz Müyesser Yıldız. Ankara Mimarlar Odası O'na dayanışma ödülü verdi. Bu arada Odatv Genel Yayın Yönetmeni Barış Pehlivan ve Yazı İşleri Müdürü Barış Terkoğlu da ödül aldılar. Böyle bir seçim yaptıkları için hem Mimarlar Odası Ankara Şubesi'ni, bu ödülü alan Müyesser Yıldız'ı sevgili Barış'ları kutluyoruz.

Bu hafta, son dönemlerde sıklıkla duyduğumuz özellikle çocuklara yönelik cinsel istismar olaylarını farklı bir boyutta ele almaya çalışacağız. Cinsellikle ilgili yüz kızartıcı suçlar neden belli kesimlerde daha çok ön plana çıkıyor, neden benzer suçların gerekçesi olarak kutsallıklar öne sürülüyor? Bu haftaki konumuz Prof. Dr. Şahin Filiz.

Sayın Filiz bu suçları işleyenlerin bazıları, karşı savunmalarında kutsallığı öne sürüyor. Kutsal kitapların dokunulmazlığı, sorgulanamaz olmayışı mı onları koruyacaktır, dinle bağlantılı gerekçeler neden ön plana çıkıyor?

Şahin Filiz: Taciz, tecavüz ve cinsel istismar, dünyada ve Türkiye'de kuşkusuz her kesimden, her meslek ve meşrepten kişiler tarafından irtikap edilmektedir. Başka bir deyişle, bu ahlak dışı, insanlık dışı fiiller, yalnız din istismarı yapan, adı dinle şu ya da bu şekilde anılan kişilere özgü değildir. Ne var ki din, en hassas ve en kritik bir olgudur. Türk halkının büyük çoğunluğu, dindar olsun olmasın, dinine saygıda duyarlıdır. Kutsal değerler bütünü olarak kabul edilen ve saygı duyulan İslam dini, toplumsal ahlak ve erdem anlayışının en başat belirleyicileri arasında görülür. Bu açıdan bakıldığında, din adına dinsizlik veya ahlak adına ahaksızlık, çok daha dikkat çekmekte, daha fazla ses getirmektedir. Kutsalın ahlak dışı eylemlere araç olarak kullanılması, hele bu cürümün sözüm ona din hizmeti verdiğini öne süren sözde örgütlenmiş yapılar eliyle işlenmesi, anılan fiillerin genellikle dinsellikten kaynaklandığı, hatta doğrudan dinden doğduğu izlenimini yaymakta, güçlendirmektedir. Bu durum adeta, bir göle atılan bir miktar ağıya benzer.

Amuran: Sözü ettiğiniz kutsalın ahlak dışı eylemlere araç olarak kullanılmasını iyi anlamak için biraz gerilere gidelim. Bizden örnek verelim. Türklerin İslam diniyle tanışması ve sorunlarla geçirilen bir süreç var değil mi, İslam deneyimi biraz farklı bir ortamda gelişmiş, ne dersiniz?

Filiz: Kuşkusuz, İslam deneyimi bütün dinlerle olan ilişkilerden farklı bir seyir izlemiştir ve izlemektedir. Bin yıldır yaşadığımız ve sizin de haklı olarak işaret ettiğiniz sorunların neredeyse tümü, İslam deneyimimizin diğer dinlerle olan ilişkilerimizden çok farklı boyutlarda ortaya çıkmış olmasından kaynaklanmaktadır.

Amuran: Bunun nedenlerini de sıralar mısınız?

Filiz: Çünkü, bu dinin dili Arapça'dır; Türkler girdikleri dini yabancı bir dil aracılığıyla tecrübe etmektedirler. Yalın olarak düşünelim: bir kimse yabancı bir dili ne denli derinlemesine bilirse, konuşursa ve yazarsa yazsın, ana dilindeki incelikleri, pratik yaşamına her zaman yansıtamaz. İyi bildiği yabancı dil, onu öğrendiği süre, koşullar ve gereksinimler ile sınırlı bir

iletişim olanağı sağlar. Kaldı ki Türkler Arapçayı bilmiyorlardı ve bu durum bu gün de aynıdır. Arapçayı ululama, dinsel eğitim-öğretimi sürekli yüceltme, bu uğurda yasal-yasal olmayan, sayıları gün geçtikçe artan kurumlar kurma, bunun doğal sonucu olarak sözde muhafazakarlığı, dindarlığı teşvik etme gibi yoğun propagandalara rağmen, bu gün de Arapçayı bilen insanların sayısı, yine dini bilimlerde uzmanlaşan insanlarla sınırlı kalmaktadır. Ne ki bu uzmanlardan azımsanmayacak kadarı da Arapçayı hakkıyla bilmemektedir.

Yabancı dilde dini anlamak ve pratik yaşama aktarmak, yüzyıllarca aynı sorunları üretmektedir. Kur'an'ın Türkçeye tercüme edilemeyeceği, Hadisler de çevrilse bile Arapça asıllarının temel alınması gerektiği gibi dilsel rezervler zamanla dinsel rezervlere dönüşmüş; Arapça cennet dili ilan edilecek denli kutsallaştırılmış, başta Türkçe olmak üzere bütün diğer dillerin, bu dilin kudreti ve kutsallığına erişemeyeceğine, Türkçenin Kuran'ı Arapça aslından çevirmeye gücünün yetmeyeceğine, bu yüzden herhangi bir çeviri girişiminin aynı zamanda kutsal Arap diline ve Kuran'a saygısızlık olacağına ne yazık ki Türk milleti bu bin yıldır inandırılmış haldedir. Bilimsel ve dinsel anlamda hiçbir güvenilir gerekçesi olmayan bu yargı, hala yabancı bir dille dindar olmanın yarattığı devasa sorunlarla yüzyıllarca boğuşmamızı mukadder kılmıştır. Hatta bu fırsattan istifade ile cemaat ve tarikatlar, Arap harflerini Latin harflerine çevirip Türkçe'nin gücü, akışkanlığı ve ifade evrenini daraltıcı olduğuna ilişkin gerçek dışı açıklamalar yapmaktadırlar. Bu yalanlar arasında, örneğin Said-i Nursi'nin Risaleler'inin bugünkü Türkçeye çevrilmesinin ihanet olarak görülmesi sayılabilir. Kutsalın ardına sığınıp büyüsel ve mitsel karmaşıklığı körükleyen yarı-Arapça, yarı-Türkçe dua ya da sözde dinsel kitapların, anlaşılmaması en önemli amaçtır. Din ile ilişkimizi kendi dilimizle değil, yabancı bir dille kurmamız üzerindeki ısrar, dinsel ve büyüsel yalanlarının deşifre olmasını önlemeye matuf görünmektedir. Bu nedenle bazı gruplarca, halkın '**anlaşılmayan**', '**bilinmeyen**' gizemli, büyüsel söylem ve kavramlara olan zafiyetinden yararlanarak ırzına, namusuna, geleceğine, malına, mülküne ve yurduna tuzak kurmak için yabancı dil yoluyla yabancılaşmış bir dinsel deneyim dayatılmaktadır. Oysa deneyim, öznenin kendi irade ve istenci ile elde edilir.

Amuran: Bu analiz içinde alevi beктаşi geleneğini nereye koyacağız, biraz farklı değil mi?

Filiz: Evet farklıdır. Alevi-Bektaşî geleneği, bunun tam tersidir. Türk milleti din ya da başka bir fenomenle ilişkisini, vatani saydığı kendi dili ile kurmaya doğal olarak yatkındır. Başka bir dille kendisine giydirilen hiçbir yaşam biçimine yakınlık duymaz. Bu gelenek, sıradan bir başkaldırı ya da heteredoks bir yorumdan ibaret sayılamaz. Esasen bütün olarak Türkler için yabancı bir dille dindar olmak sorunludur. Onun için Ahmet Yeseviler, Yunus Emreler, Abdal Musalar, Hacı Bektaş Veliler, Kaygusuz Abdallar, Seyyit Nesimiler, Otman Babalar, Pir Sultan Abdallar hep bu mücadelenin piri ve önderi olmuşlardır. Onlar bütün Türk halklarının İslamiyet'le anadilinde ilişkisini nasıl kuracaklarını teoride ve pratikte göstermek için mücadele etmişlerdir.

Türk insanı öncelikle dinine, diline, kültürüne ve toplumuna yabancılaşmıştır. Dinsel, dilsel ve kültürel yabancılaşma, bireysel ve toplumsal travmaları beraberinde getirmiştir. Dilsel yabancılaşmadan doğan travma, ilk önce kavramların dinselleşmesini, ardından bütün dili saran dilsel bir yabancılaşmayı doğurmuştur. Bu ise, Türk halkı için dinsel tuzaklarla dolu çarpık bir zihin yapısı ve yaşam pratiği doğurmuştur.

DİN SANILDIĞI KADAR TEK ANLAMLI VE TÜMÜYLE DİNSEL BİR KAVRAM DEĞİLDİR

Amuran: Konuyu daha da somutlaştırmak için sözünü ettiğiniz kavramların dinselleşmesiyle başlayan yabancılaşmaya bazı örnekler verir misiniz?

Filiz: İlk dinselleşen, "**din**" kavramıdır. Din zaten dinselliğin kaynağıdır, diyebilirsiniz. Kısmen haklısınız, ama din, sanıldığı kadar tek anlamlı ve tümüyle dinsel bir kavram değildir. Her şeyi, hayatın tümünü çepeçevre dinselleştirmek, din kavramını "**Tanrı'nın insanlar arasından seçtiği bazı yalvaçlarla ilahi emir ve yasaklarını, onlara gönderdiği kutsal sahife, tomar ya da kitaplarla bildirdiği sistemli ilkeler bütünü**" tanımı ile daraltmak ve bu tanıma hapsedmekle ilk adım atılmış olur.

Amuran: O zaman dinin gerçek anlamı nedir nasıl ne şekilde daraltılmıştır?

Filiz: "Din" çok anlamlı bir kavramdır. "medeni", "medeniyet", "kültür", "sanat" din kavramının diğer anlamlarıdır. Din, medenileşmek, uygarlaşmak demektir. Sözlük anlamı budur. Daha sonra buradan türetilen "**medeniyet**", türetildiği din kökünden ayrı olarak tercüme dönemlerinde bağımsız olarak kullanılır. Böylece din ile medeniyet kavramı, anlam daralmasına uğrayarak sanki ilişkileri yokmuş gibi literatürde ayrı ayrı yer alır. Ne ki dinin asıl anlamı "**temeddün**"ün türediği uygarlaşma, medenileşme, şehirlileşme ve gelişmedir. Peki, şehirlileşme nedir? İnsan sevgisine, toplumsal düzene ve insan eylemlerine dayalı hümanistik bir yaşam tarzıdır. Bunun için mitoloji, bilim, sanat ve bütünlüklü bir kültür vardır. Bu ise din kavramının dinselikten çok, dünyasal anlam evreninin daha geniş olduğunu gösterir. Kuran'da "İslami", "dini" gibi kavramlar yoktur. "**Şeriat**" kavramı da yoktur. Bu demektir ki İslam'da "dinselleşme", "**dinselleştirme**" söz konusu değildir. Bunlar sonradan türetilmiştir.

Amuran: Din çok anlamlı bir kavramdır dediniz. Dinin başka anlamları da var mı?

Filiz: Din büyü, hurafe, söylence ve masal anlamlarına da gelmektedir. Kavramı tümünden kutsal bir tanıma hapsedtiğinizde, insana dair bütün yapıp-etmeleri, değerleri ve yaşam kodlarını ortadan kaldırmış olursunuz.

Demek ki dinden başlayarak tüm yaşamı cendereye alan dinselikleşme, kavramlara konulan dinsel-ideolojik sansürler ve sınırlamalardan kaynaklanmaktadır.

Amuran: Dini anlamlar yüklenen dinle birlikte kullanılan adlar, sıfatlar var, sözcükler var. Sözelimi Mürşit. Gerçek anlamı nedir mürşidin?

Filiz: Mürşit, yol gösteren, eğiten ve kılavuzluk eden anlamlarına gelir. Özellikle dinsel bir anlamı yoktur. Arapçada çok genel bir ad olarak kullanılır. Kur'an'da mürşit sözcüğü geçmez. Arapçada çok genel anlamda olmak üzere 'herhangi bir konuda yol gösteren', 'doğruya ve gerçeğe kılavuzluk eden' demektir. Cemaat ve tarikatlar mürşidi, "**manevi yolculukta kendisine bağlananları Allah'a götüren kutsal rehber**" olarak tanımlarlar. Hatta buradan hareketle, "**mürşid-i kamil**" yani olgun rehber diye kendi özel kavramlarını oluşturur ve dinsel bir kuralmış gibi dikte ederler. Oysa bunun aslı yoktur. Tanrı katında kimin olgun kimin çiğ olduğunu saptayan, saptama yetkisini elinde tutan dinsel olarak ayrıcalıklı ne bir kişi ne de bir topluluk söz konusudur. Sözcüğü genel ve kuşatıcı anlamından uzaklaştırarak dinsel bir tuzağın sembol kavramına dönüştürmüşlerdir. Oysa her insan kendi güç ve yeteneği, bilgi ve deneyimi bakımından bir mürşittir. Öğretmen, öğrencilerin, usta, çırakların, ebeveyn, çocukların vb. mürşididirler.

Amuran: Bir de son yıllarda, giderek çoğalan şihlar şeyhler var. Şih şeyh kimlere denir, ne anlama gelir bu sıfatlar?

Filiz: "**Şeyh**" Arapçada olgunlaşmak, tecrübe sahibi olmak, yaşlanmak, ermek demektir. Terimsel olarak, öğretmen, öğretici, eğitici anlamına gelir. Başka çalışmalarım da da belirttiğim gibi tasavvuf 12. yüzyıldan başlayarak toplumsal olarak örgütlendikçe bu kavram, "**manevi eğitim yolunda kendine bağlı müridlerini Allah'ın irade ve isteği doğrultusunda eğiten ve O'nun katında bu yüzden manevi olarak ayrıcalıklı bir makama sahip olan**" anlamında kullanılmaya başlamıştır. Burada yine bir anlam daralmasından söz edebiliriz. Şeyh genel olarak eğitici, öğreticidir. Mutlaka dinsel anlamda değildir. Fizikten matematiğe, edebiyattan musikiye her alanda eğiten ve öğreten, kapsamlı bilgi ve tecrübesi olan hocadır. Nitekim Arap üniversitelerinde geniş bilgiye sahip tanınmış ve saygın her akademisyene "**şeyh**" denilir ki bu büyük bir payedir. Fizik, astronomi ya da kimya bilimlerinde şeyh olmakla bu gün tarikat şeyhi olmak arasında dağlar kadar fark vardır. Daha doğrusu hiçbir alaka yoktur.

Amuran: Şihla şeyh arasında fark var mıdır?

Filiz: "**Şih**", şeyh sözcüğünün bozulmuş, deyim yerindeyse galat-ı meşhurdur. Anadolu'nun birçok köy ve beldesinde bu sıfat, isimlerin önüne getirilerek kişinin toplum içindeki saygın yerine işaret edilir. Şih Ali, Şih Haydar, Şih Mehmet, Şih Rıza ve benzeri. Zamanla şih, bu anlamını da yitirmiş, halen lakap olarak kullanılmaktadır.

Şih nitelemesinin Anadolu'da ironik bir yanı da vardır. Şeyh'in tarikat lideri gibi kullanılmasına Alevi-Bektaşî geleneğinin

tepkisi, bu sözcüğü “şih” diye Türkçeye uyarlamasıdır. Tarikat lideri anlamındaki şeyh kavramı her şeye rağmen Anadolu’da yer edinmemiştir. Şeyhin şih’a dönüştürülmesi, esasen Alevi-Bektaşî geleneğinin şeyh kavramına yüklenen dinsel misyona karşı ironik bir tavır alışının ifadesidir diyebilirim.

Amuran: Şeyhlerin Şih’ların bir de müritleri var. O kavramda da bir anlamda sapmalar olmuş mu?

Filiz: Mürit, en genel tanımıyla “bir şeyi isteyen, ona ulaşmaya çalışan, Tanrı’yı ve O’na kavuşmayı isteyen kişi” demektir. 9. Yüzyıla kadar mürit, “Tanrı’yı murat eden, O’ndan başka hiçbir şey istemeyen” anlamına gelirken, 12. Yüzyıldan sonra “şeyhinin ve onun isteklerinin peşinden giden” şeklinde anlam daralmasına uğratılmıştır. Örneğin 857’de ölen ilk sufilerden Haris b. Esed el-Muhasibi’ye göre mürid, “Tanrı’yı arayan ve yalnız O’nu isteyen kişi” anlamına gelir.

Amuran: Tarikat kavramı nasıl oluşmuş?

Filiz: Kuran ve hadislerde geçmeyen tarikat kelimesi, geniş anlamda “yol” demektir. Türk tasavvuf geleneğinde tarikat, sözlük anlamı dışında daha çok terimsel anlamda kullanılmıştır. Ancak Alevi-Bektaşî ya da Kızılbaş geleneğinde “yol” anlamı yaygın olarak kullanılır. Tarikat ve şeyh kavramları, diğer geleneklerde daha çok dinsel anlamıyla öne çıkar. Oysa Arapçada tarikat değil, tarik yani yol sözcüğü kullanılır. Şeyh-mürit ilişkisini düzenleyen kuralların bütünü olarak anlaşılan tarikat kavramının Türk din anlayışında meşru bir yeri yoktur. İslam’ın Anadolu’ya açılan kapısı olarak Kızılbaş geleneği, bu kavramı şeyh-mürid ilişkisini düzenleyen kurallar bütününü ifade eden bir kurum olarak değil, Türk insanının İslam öncesi ahlak ve erdemini İslam kültürü ile telif edilmiş bir insanlaşma yolculuğu olarak tanımlamaktadır. Türk insanının doğası ve özgür yaşam seyrine uygun düşün de bu anlayıştır.

Örnekleri çoğaltabiliriz. Yabancı dil ile ilişki kurulan bir dini varoluşsal ve yaşamsal olarak içselleştirmenin yüzyıllarca fiyasko ile sonuçlanması, işte din kavramının baştan sona dinsel anlama sıkıştırılması ve zincirleme olarak diğer kavramların da dinselleşmesi ile açıklanabilir. Dinselleştirenlerle dini kullananlar aynı özneler olduğu için, örgütlü bir erdemsizliğe gark olmuş, toplumu çepeçevre kuşatan kapsamlı bir dinsel tuzakla karşı karşıyayız.

Amuran: Dinselleşme neyi getiriyor?

Filiz: Dinselleşme, insana ve yaşama yabancılaşmayı beraberinde getiriyor. İnsanı, varoluşsal doğasından ve yaşamından koparan din simsarları, İslam dinine kendi arzularına göre istikamet ve ayar verme yetkisini kendilerinde görmektedirler. Çeşitli yayınlarda, FETÖ ve benzeri yapıların dinin en kutsal sayılan değerlerini nasıl değiştirip içini boşalttıktan sonra kendilerini oraya yerleştirdiklerini seri halinde yazmışım. Fethullah, konuşmalarında ve yazılarında, bazen açıkça çoğu zaman da dolaylı yollardan kendisinin Tanrı, Peygamber ve veli olduğunu; cemaatinin de Tanrı ve Hz. Muhammed tarafından kayrılıp üstün tutulduğunu açıkça dillendirmektedir. Henüz terör örgütü olarak adlandırılmayan diğer cemaat ve tarikat liderleri de benzer söz ve davranışları sergilemekten geri durmamaktadırlar.

Amuran: Asıl konumuza dönersek, anlattığınız bu tür sözde yapılanmalarda çocuklara yönelik cinsel suçların sebebi, psikolojik rahatsızlıklar mı, toplumsal ahlak değerlerinde görülen yozlaşma mı, cinselliğin tıp bilimi ışığında değil dinsel geleneksel kurallara göre sınırlandırılması mı? Bu olayı bir sosyal bilim insanı olarak sosyolojik açıdan nasıl değerlendiriyorsunuz?

Filiz: İlk önce psikolojik açıdan bakalım:

Örneklerini verdiğim bir takım dinsel dinselleşmeler, kavramların anlam evrenini daraltmakla kalmıyor, insan varoluşunun doğasını ve doğal yaşamı da buna paralel olarak daraltıp yoksullaştırıyor. Aslında karşılıklı daraltmanın ilk kurbanları, erkek-kadın, çocuk yetişkin hatta hayvanlar demeden her canlıyı cinsel yönelimin hedefi haline getiriyor. Daralttığı dünyadan ve yaşamdan ilk önce bu istismarcılar darbe alıyor. İnsana, doğaya, cinselliğe kısaca yaşamın olağan bütün gereksinimlerine ve akışına set çeken dinselleştirme, ilk önce, din istismarcılarını boğuyor. Sıkıyor, yaşamdan koparıyor,

insandan, insanlıktan uzaklaştırıyor. Doğal olarak etrafına yaktığı bu ateş çemberi daraldıkça, ondan kurtulmak için sadece kendine mahsus ama panikle kural dışı söz ve davranışlara sığınıyor. Yaşamdan koptuğu için normal insanca ve çağdaşça yaşamının kurallarına yabancılaşması, can havliyle kendini yaşamın ortasına atmasına yol açıyor. Kendince koyduğu ama dinin hiç de değinmediği emir ve yasaklardan örülü sözde kuralları, acıkınca yaptığı putu yiyen Araplar gibi, zaten meşruiyetleri olmadığı için hoyratça çiğniyor. Örneğin, kadını, cinselliği, yaşamın doğallığı içinde görmeye bu sözde kuralları yüzünden yabancılaştığı için, bunlarla arasındaki tek engelin, uydurduğu din olduğunu fark ediyor. Kendi uydurduğunu en iyi kendisi bildiği için, en acımasız ve kuralsızca bunları çiğniyor.

İslam dini cinselliği lanetlemediği, kadını aşağılamadığı halde, bu sapkınlar **“Allah’tan fazla Allah, Peygamberden fazla peygamber”** kesildikleri için, yaşama dair her şeyi lanetleyip kısıtlıyorlar. **“Gebe kadının dışarıda yürümesi caiz değildir”**, demekten tutun da asansörün, battaniyenin, damacanın seksepalliğine kadar her şeyi, ama insan ve yaşama ilişkin her şeyi sözüm ona dindarlık taslayarak lanetlemeleri, onları cinayetden çocuk istismarına uzanan her türlü kuralsızlığa itmektedir. Dinselleştirme, kendinden başka erkek-kadın, çocuk-yetişkin, hayvan-haşerat, canlı-cansız her varlığı dişileştirmeyi beraberinde getiriyor. Dinsel sapkınlık cinsel sapkınlığın meşrulaştırıcı aracı oluyor. Kendileri erkek, kendileri dışındaki tüm çevre dişi sayılıyor.

Peki kendi koyduğu sapkın dinsel kurallardan oluşan dinsel tuzaktan kendileri böyle kurtulurken, aldattıkları insanlar neden kurtulamıyor? Çünkü bu uydurma kuralların gerçek olmadığı ve istedikleri zaman çiğneyebileceklerini, bağlılarına kesinlikle sezdirmiyorlar. Davul bağlılarında, tokmak bunlarda kalıyor.

DİNCİLİK ANADOLU'YA TÜRKÇEYE TOPRAĞA KÜLTÜRE YABANCILAŞMANIN SONRA DA DÜŞMANLAŞMANIN ADIDIR

Amuran: Konuyu sosyolojik açıdan nasıl değerlendiriyorsunuz?

Filiz: Ne zaman dinci bir istismar veya din adına sapkınlık haberi okusak, ilk aklımıza gelen şey, Türk toplumunun cahil olduğunu yinelemektir. Oysa sorun, basit bir cahillik veya bilgisizlikten, İslam konusundaki bilgi eksikliğinden ileri gelmemektedir.

Sorun daha derindedir. Tarihsel ve kültürel yabancılaşma, salt cehalet olarak tanımlanamaz. Tıpkı diğer uluslar gibi Türkler de İslam'ı Anadolu'da kendi kültürel ve tarihsel kodlarına göre algılamış, yorumlamış ve anlamıştır. **“Efendim, İslam değişmez; hiçbir toplum ya da millet evrensel olan İslam'ı kendine göre anlama ve yorumlama hakkına sahip değildir”** itirazlarını duyar gibiyim. Evet, hala bu itirazlar tekrarlanır. Şimdi soralım: Eğer İslam dini evrensel ise, hiçbir toplumu Arap kültürüne mahkûm etmemelidir. Eğer evrensellikten kasıt, Araplaşma ise, yereli olmayan Araplaşmanın nasıl evrenseli olabilir? Yok, eğer **“Kuran Arapçadır; İslam Arap kökenli bir yalvaca gelmiştir ve ibadet de tabii ki Arap dilinde olacaktır”** diyorsanız, bu evrensellik değil, kabilecilik, ırkçılık ve gericiliktir. O zaman size şöyle derler: Mademki öyle, Arap olmayan ulusları ve toplumları neden ilgilendirsin?

Bu kısır döngü, İslamiyet'in her topluma göre farklı yorumlanması gerçeğini kabul etmeye mecbur olduğumuzu anlamakla aşılabilir.

Türkler 9. yüzyıldan başlayarak tam 300 yıl İslam'la tanışma süreci yaşamıştır. Ahmet Yesevi'den Abdal Musa'ya, Ahi Evren'e (Nasreddin Hoca), Otman Baba'ya, Pir Sultan Abdal'a kadar, yani yaklaşık beş yüz yıl Türkler, İslam dinini Anadolu'da var olmanın ve yaşamının doğal akışına göre yorumlamaya yazgılı olmuşlardır. Adını saymadığım Türk sufi ve erenleri, Anadolu'ya, Anadolu'da gelmiş geçmiş kültür zenginliklerine, özgürce yaşama olan tutkularına, dünyasal-dinsel çatışmasını aşmış insancılıklarına ters düşen hiçbir dindarlık anlayışına sıcak bakmamışlardır. Neden? Çünkü yaşadığı toprağa, konuştuğu dile, içselleştirdiği kültüre ve varoluş tarzına yabancı olan herhangi bir dinsel, onu bütün bunlardan yoksunlaştıracak; hatta düşman edecektir. İşte dincilik, Anadolu'ya, Türkçeye, toprağa, kültüre yabancılaşmanın, sonra da düşmanlaşmanın adıdır. Anadolu'nun memalikin, zenginliklerini, halkını, değerlerini ve geleceğini karartan her davranışın altından din istismarının, siyasal dinciliğin çıkması bu sosyo-politik koşulların ve

yabancılaşmanın eseridir.

Cinsel sapkınlık hedef seçmez; bu sapkınlık için, Anadolu'nun zenginlikleri gibi çocukları da bir ganimettir. Taciz, tecavüz ve istismarları yapan ruh hastalarının çoğu böyle bir sosyo-politik planın kullanışlı parçaları olduklarını bilmeseler de, misyonlarını bihakkın yaptıkları bir vakıdır.

Amuran: Bu çerçeve içinde nasıl bir yol izlenmeli?

Filiz: Farz, vacip, ibadet, ilham, vahiy, kulluk, bilgi, hakikat, namaz, oruç, Hac gibi temel İslami kavramlardan başlayarak köklü ve sistematik bir dinsel reform yapma zorunluluğu artık bizim irademizin ötesine ulaşmış durumdadır. Örneğin, ibadet kavramı namaz, oruç, hac ve benzeri ekonomik, biçimsel ve bedensel görevler ile daraltılmış; bu dar alanla ters orantılı olarak istismar alanı genişlemiştir. Oysa Müslüman olsun olmasın, bu dünyada "iyi" şeyler yapan herkes Tanrı katında iyidir; iyi olan her şey, ibadettir. Hadi bakalım, şimdi bu geniş ibadet alanında kim, neyi, nasıl kötüye kullanabilecektir? Bu konudaki ayrıntılı açıklamaları başka bir söyleşiye bırakalım.

Yapılacak şey,

Din anlaşılmalıdır. Anlaşılmaması için elinden geleni yapanlar, dini en çok kullananlardır. Kuran'ın Türkçe okunması, ibadetlerin Türkçe yapılması tartışmalarında "zinhar küfürdür" diyenler, din adına insanların, çocukların ırzına geçenlerin çevrelerine ördükleri dinsel gizem duvarına taş taşımaktadırlar. Kısa yoldan örnek vereyim: Said-i Kürdi deccali ve çömezi Fethullah'ın söyleyip yazdıklarını, başta bağlıları olmak üzere hemen hiç kimse anlayamaz. Çok mu derin ve bilgililer? Hayır, ondan değil. Cehaletin sayıklamaları, hangi dilde olsa anlaşılmaz. Bir de Farsça ve Arapça sözcükler, tamlamalar yoğun ve rastgele kullanılırsa, anlaşılmazlık düzeyi artar, keramet var sanılır. Bu gün İlahiyat çıkışlı akıllı ve bilgili gençlerimiz youtube kanallarında bu müptezellerin din diye boca ettikleri saçmalıkları çok büyük bir vukufiyetle teşhir etmektedirler. Bu vesile ile onlara teşekkür ediyorum.

Çocuk tacizi, ebeveynleri ve çocukları, İslam dinini anlamaktan aciz kılarak gerçekleşmektedir. Türkçeye düşmanlık, Türk milletine yabancılaşma ve Türk kültürünü Arap kültürüyle aşağılama, sonuçta din adına acizleştirilen insanlarımızı dinsel ve cinsel taciz olarak dönmetedir

Amuran: Bu dini örgütlenmelerde gözlemlediğimiz bir özellik var. "Biat" kültürü nedeniyle şeyhin sorgulanamayacağı tezine dayanarak, her söylediğinin doğru olduğuna inanıldığı için, ahlak dışı çocuk istismarları açığa çıkamıyor. Mürit adını verdiklerimizin tutsak olan beyinleri nasıl özgürleştirilebilir?

Filiz: Kullanılan bu yüzden yaralı ve itilmiş büyük bir toplumsal kesim var. Bu kesimi belirli bir jargonla adlandırmayacağım. Zedegan ve şanslı azınlık dışında, geriye kalan büyük çoğunluk, -farkında olsa da olmasa da- kendisinden yararlanılmak üzere avutulan yaralı ve mağdur kesimi oluşturmaktadır. Sadece çocukları değil, hemen her şeyleri, istikbale umutla bakmalarına engel olan bir talihsizlikle karşı karşıyadır. Nedeni, dünün ya da bu günün siyasal koşulları ile açıklanamayacak denli çok bileşenlidir. Siyasilerin elbette bunda öyle ya da böyle veballeri yabana atılamaz. Ne var ki şu ya da bu iktidarın gelmesi ile kökten çözülecek türden sıradan bir sorun değildir.

Amuran: Ama bir şeyler yapmak gerekir. Sorunların çözülme sürecinde atılacak bazı adımların bulunması lazım. Sözelimi size göre atılacak ilk adımlar neler olmalı?

Filiz: Benim çözüm yolunda önerilerim şöyle:

Diyanet İşleri Başkanlığı, İlahiyat Fakülteleri ve İmam- Hatipler, vakit kaybetmeksizin, halen faaliyette olan cemaat ve tarikatların etkisinden kurtarılmalıdır. Din eğitim ve öğretimini devletin gözetimi ve denetimi altında, yasal yollarla ve rasyonel olarak vermek durumunda olan bu kurumlar, Türk kültürüyle, Batı felsefesiyle daha çok tanışıklık kurabilecekleri programlarla donatılmalıdır. Her ders ve her programın mutlaka dinsel olması gerekmez. Böyle yapıldığı için din sürekli kan kaybetmektedir. Bu kurumlar, cemaat ve tarikatları toplum nazarında gereksizleştirerek şekilde etkili ve yetkili

olmalıdır.

Cemaat ve tarikatlar ya dernek ya da vakıf şemsiyesi altında kurulmuşlardır. Başka bir deyişle, kurumsal olarak laik, faaliyet olarak dinseldir. Aynı birimde çelişik bu iki özellik, bazılarının faaliyetlerini hem ahlak-dışı hem de yasa-dışı mecraya sürüklemektedir. Kayıt dışı dinin tüm kaynak ve etki alanlarına el konulmalıdır. Sözüünü ettiğim resmi dinsel kurumlar, din eğitimi ve öğretimi için yeter de artar bile.

Orta ve yüksek öğretimde Aile Kurumu ayrı bir ders, müstakil bir bilim ya da anabilim dalı olarak teşkil edilmelidir. Aile nasıl kurulur, koşulları, çerçevesi, cinsellikle ilgili konular, yararları, onu bekleyen çok çeşitli tehlikeler ve benzeri konularda konularında uzman olan kişilerden destek alınmalıdır.

Erkek ya da kız çocuğunun bedenini çok iyi tanınmasını sağlayacak, yaşlarına uygun cinsel eğitim verilmelidir. Bedenini tanımayan, mahrem yerleri hakkında bir fikri olmayan çocukların nasıl ve ne şekilde tacize uğradıklarını anlamaları zordur. Ayrıca yanlış anlamalara, haksız yere suçlamalara yol açabilir. Bunun için Jinekologlar ve ürologlar bu görevi bilimsel olarak yerine getirebilirler.

Ailede ve okulda, çocuklarda soru sorma, eleştirme ve sorgulama yetilerini geliştirecek ortamlar, oyunlar, tartışabilme imkanları yaratılmalıdır. Küçük yaşta verilen din eğitimi son derece zararlıdır. Pedagojik açıdan sakıncalıdır. 4 yaşından başlayarak çocuklara belli kıyafetleri dinsel emir gibi dayatmak, din hakkında soru sormalarını, sorgulama ve eleştiride bulunmalarını sözüm ona din eğitimi adı altında 'küfre girersin' sopasıyla yasaklamak, çocukları her türlü istismara açık hale getiren en kritik yanıştır.

Çocukların karşı cinsleriyle sosyal, kültürel ve sanatsal etkinliklerde bulunmasını teşvik edici önlemler alınmalı, çocuk, karşı cinsini yakından tanıma fırsatı elde etmelidir.

Böylece çocuk, günlük yaşam pratiklerini görgü kuralları çerçevesinde kendi özgür iradesiyle kurmak imkanına kavuşur. Yaşamı bir takım mevhum yasaklar ve emirlerle kısıtlanan çocuklar, yetersiz deneyimle içine atıldıkları yaşamda aldatılmaya ve istismara açık hale gelebilirler.

Çocuklarımızın, özellikle yaşadığımız çağda başta Atatürk olmak üzere tarihimizde kendileri için rol-model olacak figürlerle tanıştırılması zorunludur. Ahlak, erdem, düşünme, sorgulama ve özgüven aşıl原因an rol-model figürler onların yaşamları boyunca örnek alacakları somut kahramanlar demektir. Türk ve İslam filozoflarından örneğin Farabi, İbn Sina, Yunus Emre, Ahmet Yesevi, Ahi Evren, Seyyit Nesimi, Kaygusuz Abdal bunlardan bir kaçıdır.

Din eğitim ve öğretimi, bilimsel bir iştir. Din, sadece inanç olarak değil, bir bilim olarak görülmeli, eğitimcilerce denetlenmeli, yetkisiz ve liyakatsiz, merdiven altı dinsel faaliyetlere kesinlikle izin verilmemelidir. Din öğretimi, inancı dikte etmek değil, dini öğretmek ise, bunu bilimsel ve sistemli bir plan dahilinde gerçekleştirmelidir. Yetkisi, bilgisi ve liyakati olmayanlara kesinlikle dinsel faaliyette bulunmak yasaklanmalıdır.

Diyanet, İlahiyat Fakülteleri ve İmam-hatip liselerinin sayıları mutlaka azaltılarak nitelik niceliğe tercih edilmeli; bu kurumlar oy deposu olmaktan çıkarılmalıdır.

Amuran: Aslında günümüzde bu alanda karşılaştığımız daha pek çok sorun ve bu sorunlara ilişkin sorularım var. Sizi en kısa bir sürede yeniden konuk etmek isteriz. Bu dini yapılanmalarla siyaset ilişkileri, dini yapılanmaların demokrasiye verdikleri zararlar ve yabancı güçlerin bu gruplara daha kolay sızmalarının nedenlerini birlikte değerlendirelim

Filiz: Evet bu konularda söylenecek çok önemli uyarılar ve hatırlatmalar var. Bir başka söyleşinizde ele alırız.

Amuran: Çok teşekkürler.

Filiz: Ben teşekkür ederim.

Nurzen Amuran

Odatv.com

Nurzen Amuran

Diğer Yazıları

Türkiye bunu ödemek zorunda kalacak

05.12.2021

Merkez Bankası bu talimata uymasaydı...

28.11.2021

Egemen Bağış'ın Büyükelçi tayin edildiği kurum, nasıl adil olmaktan söz edebilir

21.11.2021

Kumpas davaları olmasaydı FETÖ 15 Temmuz'a cesaret edebilir miydi

14.11.2021

Erdoğan'ı destekleyerek koltuklarını koruma derdine düştüler

07.11.2021

Artık "vakıf" dendiğinde akıllara kara para geliyor

31.10.2021

Tüm Yazıları

Popüler Yazılar

Müyesser Yıldız

TESUD Başkanına neler soruldu?

30.06.2021

Dr. Hüseyin Nazlıkul, M.D. PhD.

Hastalıklara karşı direnç nasıl artırılır

03.10.2021

Salih Seçkin Sevinç

Pandemi bahaneleri oldu... Restoranlar bizi ya...

03.10.2021

Rafael Sadi

O kritik ziyaretin arka planı

03.10.2021

Yusuf Yavuz

Yeni plan devrede

17.06.2021

Soner Yalçın

Tehdit etmeyin

18.06.2021

Soner Yalçın

Tunus'un foncuları

28.07.2021

Soner Yalçın

Erdoğan'ın öfkesinin sebebi

26.10.2021

Sami Menteş

Milli Eğitim Bakanı yalan söylüyor

25.06.2021

Soner Yalçın

Ata'nın çocukları: 68 Kuşağı

30.06.2021

İletişim

Haber Merkezi: 0 216 449 32 00

Faks: 0 216 449 32 00

Mail: info@odatv.com

İletişim

Künye

Gizlilik Sözleşmesi ve Koşullar

Mobil Uygulamalar

Reklam

Reklam: 0 216 449 32 00

reklam@odatv.com

© 2021, Oda TV. Tüm haklar saklıdır.

ANA SAYFA

YAZARLAR

VIDEO

FOTO GALERİ

ARŞİV

KATEGORİLER

